

A86/29

11 augustus 1986.

MOSKOU WIL NIEUW SOORT JOINT-VENTURES MET HET WESTEN.

Op 18 juni j.l heeft Sovjet premier Nikolai RYZHKOV blijkens persberichten in zijn toespraak tijdens de halfjaarlijkse zitting van de Opperste Sovjet gesteld dat Moskou "nieuwe vormen van relaties" wil in de handelsbetrekkingen met het Westen. Naar de mening van de International Herald Tribune stond deze uitlating duidelijk in verband met "een recent Sovjetstreven naar de oprichting van joint-ventures met Westeuropese en Japanse ondernemingen". Saillant is tegen de achtergrond hiervan dat op 19 en 20 juni in Moskou een symposium is gehouden van de Sovjetrussische Kamer van Koophandel en de International Chamber of Commerce (ICC)*, waar besloten werd tot de oprichting van een gezamenlijke werkgroep ter bestudering van de mogelijkheden van joint-ventures tussen bedrijven uit Oost en West. Wetenswaard is ook dat premier RYZHKOV op 19 juni tijdens een ontmoeting met een ICC-delegatie blijk gaf van "grote belangstelling" voor dergelijke samenwerkingsvormen. Deze interesse lijkt voor wat de Sovjet Unie betreft zeker voor een deel gebaseerd op de hoop dat d.m.v. dergelijke samenwerkingsvormen Westerse uitvoerbeperkingen van technisch hoogwaardige goederen kunnen worden omzeild. Dit lag besloten in de woorden van Nikolai NIKOLAYEV, plv. directeur van het Economisch Instituut van de Sovjetacademie van Wetenschappen, die - zoals NRC-Handelsblad wist te melden - tijdens het symposium o.m. de vraag opwierp in hoeverre Westerse deelnemers aan joint-ventures bereid waren bij hun eigen regering te lobbyen voor een vermindering van de exportbeperkingen op dit terrein. Voor een ander deel zal de belangstelling van Moskou ook ingegeven worden door de mogelijkheid om aan Westerse technologie te komen zonder daarvoor in (schaarse) harde valuta te hoeven betalen.

*De ICC is een in 1920 opgerichte permanente organisatie voor wereldhandel, waarin alle onderdelen van de internationale zakenwereld vertegenwoordigd zijn. Haar activiteiten richten zich op de uitbreiding en liberalisering van de internationale handel. De ICC heeft een consultatieve status bij een groot aantal internationale organisaties, waaronder de FAO, UNCTAD en de Raad van Europa. Voorzover kon worden vastgesteld heeft de ICC geen Oost-europese ledenorganisaties, iets wat ook niet zou passen in een organisatie die zich inzet voor vrijhandel.

De joint-venture is binnen de Sovjetgrenzen strikt genomen geen onbekend verschijnsel. Er schijnen er zo'n twee dozijn te bestaan, maar daarbij gaat het wel om samenwerking tussen Sovjetrussische en Oosteuropese ondernemingen op basis uiteraard van door de betrokken regeringen gesloten overeenkomsten. In de meeste gevallen heeft de Sovjet Unie de fondsen verstrekt en brachten de Oosteuropese partners de technologie in.

De oprichting in de Sovjet Unie van joint-ventures met Westerse ondernemingen zou echter een nieuw fenomeen zijn. Immers, daarbij gaat het om samenwerking met grote kapitalistische ondernemingen, die op ideologische gronden door de Sovjet Unie in het verleden altijd aan de schandpaal zijn genageld. Westers kapitaal en Westerse ondernemingen zouden bovendien bij realisering een rol kunnen gaan spelen in de economie van een socialistisch land en ook dat lijkt niet zonder meer acceptabel voor het Kremlin. Daarom ligt het voor de hand te concluderen dat Moskou op pragmatische gronden weliswaar best tot de oprichting van een en ander zal willen komen, maar dat daaraan een lange tijd van onderhandelen vooraf zal gaan. Vooral van de Westerse ondernemingen zullen daarbij concessies worden verwacht. Overigens bestaat er - zo werd door voorzitter PITROVANOV van de Sovjetrussische Kamer van Koophandel tijdens het eerder genoemde symposium gesteld - op dit moment in de Sovjet Unie nog geen wettelijke mogelijkheid tot de oprichting van joint-ventures met Westerse ondernemingen.

Rest nog te vermelden dat onder de symposium-deelnemers, afkomstig uit vijftien Westeuropese landen, Nederland sterk vertegenwoordigd was met functionarissen van Amro, Akzo, DSM, Philips, IHC, Peja en VMF-Stork.